

[Jes Lunde]

hernede for ethvert ansvar – det skal jeg vende tilbage til om lidt. Alligevel tror jeg, det er nødvendigt at holde fast i, at hovedansvaret for Færøernes krise ligger på Færøerne. Det er i sidste instans færingerne selv, der har valgt at tage de mange lån, og det er de færøske politikere i Lagting og kommuner, der har manglet overblik over gældsætningens konsekvenser.

Dertil kommer, at overfiskningen i havet har været med til at mangedoble problemerne, sådan at det, vi ser, i virkeligheden i høj grad er konsekvenserne af en økologisk uansvarlighed.

Jeg har personlig meget ondt af de færinger, der nu har en hård tid foran sig, og jeg har især ondt af dem, der ikke tog del i lånefesten, men som nu alligevel ender med at få andel i regningen. Men det er jo demokratiets bagside; et flertal træffer dispositionerne også med virkning for dem, der i dette tilfælde klogeligt var imod.

Man kan diskutere, om den danske stat burde have skredet ind tidligere, og for mig at se har det i hvert fald været yderst kritisabelt, at den daværende statsminister, Poul Schlüter, sad den ene advarende rapport efter den anden fra Det Rådgivende Udvalg for Færøerne overhørig. De mange, meget klare advarsler burde efter SF's opfattelse have ført til, at den danske regering havde gjort alt for at bremse kursen mod afgrunden, og det skete ikke.

Jeg mener fortsat, at hovedansvaret for miseren ligger på Færøerne, men jeg mener også, at den konservative statsminister i 1980'erne helt og aldeles svigtede sin opgave og sin pligt til at tage et politisk initiativ, da han kendte den katastrofe, der var på vej.

SF har lagt vægt på, at den håndsrækning, vi nu giver Færøerne, også bliver til gavn for de enkelte færinger, så der kommer en ny aktivitet i samfundet. Det kniber det gevaldigt med, jf. den henvendelse, vi lige har fået fra en række færøske fagforeninger.

Problemet er, at man for at få gang i erhvervslivet og især fiskeriforarbejdningen igen skal igennem en gælds sanering, hvor de penge, der tilføres, hovedsagelig går til kreditorerne. Det er surt, men der er næppe nogen anden vej, hvis ikke man vil gamble på en total konkurs, som formentlig ville sende Færøerne ud i det helt frie fald ned i den økonomiske afgrund. Vi er nødt til at forsøge at samle stum-

perne uden at spille hasard med færingernes fremtidsmuligheder, og derfor er der ingen anden vej frem end det lange, seje træk, som Lagting og regering har forhandlet sig frem til: gælds sanering, reorganisering, strukturomlægninger og omkostningsreduktioner som forudsætning for at komme ud af krisen igen.

Det nuværende Lagting må bruge alle sine kræfter på det i den resterende valgperiode – og derefter får færingerne jo så chancen for at sammensætte det Lagting, der på længere sigt skal løse de svære opgaver.

Det færøske Lagting har på det seneste diskuteret, om der er behov for kritiske undersøgelser af dele af det politiske forløb i forbindelse med Færøernes krise og reorganisering bl.a. inden for den finansielle sektor.

SF's grundholdning er, at den danske regering bør stille sig positiv over for at gennemføre de forslag, der måtte blive vedtaget i Lagtinget om undersøgelser. Jeg har forstået, at det også er en holdning, som den danske regering er enig i. Det er også derfor, vi er medforlagsstillere til et fælles dagsordensforslag, som lægger op til, at de konkrete ønsker, der måtte komme fra Lagtinget, bliver forhandlet med den danske regering med henblik på, at forholdene kan blive undersøgt, både hvad angår de ting, der er sket i fortiden, og med hensyn til skitsering af en vej ud af krisen for færingerne, en vej, som vi skal hjælpe dem med at få succes med at gennemløbe i løbet af de kommende år.

Det ser meget mørkt ud på Færøerne i øjeblikket; det erkender alle. Jeg tror imidlertid, at hvis man fører en konsekvent politik igennem denne krise, kan man komme ud af den i løbet af 3-4-5 år; så synes jeg, det ser ud til, at der på mange måder kan være håb for færingerne igen. Og det er vel det håb, som vi alle her er enige om at have: at de selv kan komme ud af krisen og igen få en god beskæftigelse og et godt grundlag for en eksistens på øerne deroppe.

(Kort bemærkning).

Breckmann (KF):

Hr. Jes Lunde nævnte, at færingernes forbrug lå pænt over danskernes i 1980'erne.

Det er ikke rigtigt. I Peter Andersen-udvalgets rapport, side 16, er der en meget klar grafisk fremstilling af den disponible bruttonatio-